

CO POVAŽUJE ČESKÁ VEŘEJNOST ZA NEBEZPEČÍ PRO NAŠI ZEMI?

V souvislosti s aktuálním vývojem v Evropě se mezi českými občany dále posilují obavy z islámského fundamentalismu, situace na Blízkém východě a především z přílivu migrantů. Stabilními riziky jsou podle veřejnosti terorismus a mezinárodní organizovaný zločin. Květnový nárůst pocitu ohrožení politikou Ruska se v zářijovém průzkumu nepotvrdil.

Citovaný výzkum STEM byl proveden na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let ve dnech 18. až 28. září 2015. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpověděl soubor 925 respondentů.

V zářijovém průzkumu STEM dotázaní občané hodnotili deset vybraných nebezpečí, která by mohla ohrozit naši zemi. Svůj pocit ohrožení lidé vyjadřovali na devítibodové škále, kde jednička znamenala „žádné nebezpečí“ a devítka „velmi velké nebezpečí“. Výsledky můžeme porovnat s obdobným průzkumem z května letošního roku.

Pro nejvíce občanů je velkým nebezpečím islámský fundamentalismus. Maximální hodnotu na devítibodové škále mu přisoudily dokonce tři pětiny občanů (59 %). Celkem jej za velké nebezpečí (odpovědi 7, 8, 9) považuje 85 % občanů. Uvedený podíl je navíc mírně vyšší než v květnovém průzkumu (o 3 procentní body).

Dále se oproti květnu zvýšilo zastoupení lidí, kteří za velké nebezpečí považují příliv uprchlíků (ze 71 % na 76 %). Obavy z migrantů tak představují druhé nejsilněji vnímané riziko. Podobně vysoký podíl lidí se cítí být ohrožen terorismem a mezinárodním organizovaným zločinem, jejich závažnost však od května nevzrostla.

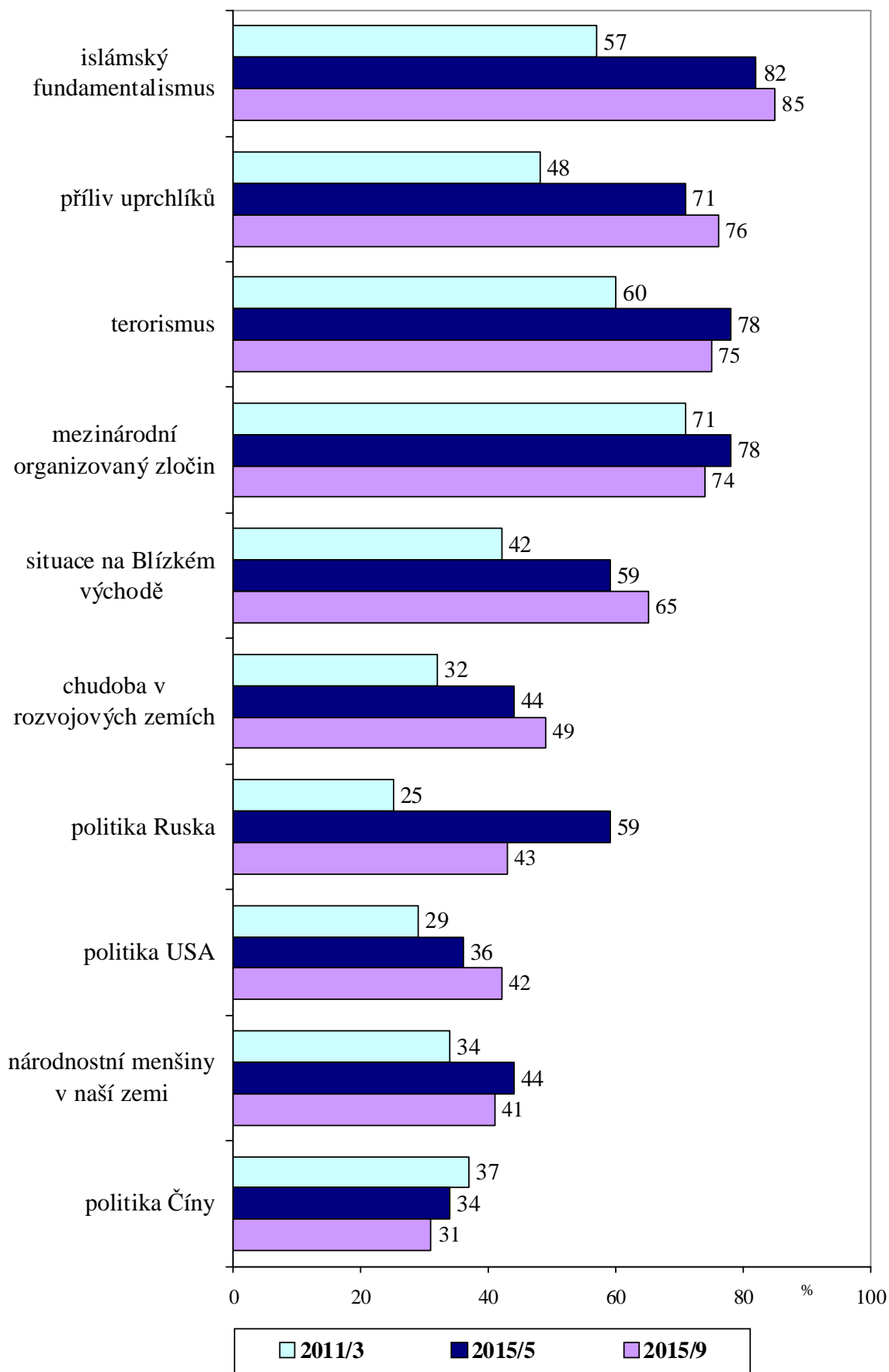
Posílily ovšem obavy z vývoje situace na Blízkém východě (z 59 % na 65 %).

V květnu jsme upozorňovali na výraznou změnu v hodnocení Ruska jako bezpečnostního rizika oproti předchozím průzkumům. Podíl lidí, kteří politiku Ruska vnímali jako velké nebezpečí pro naši zemi, se v květnu více než zdvojnásobil v porovnání s rokem 2011. Souvislost této změny s politikou Ruska vůči Ukrajině a samotným pocitem ohrožení ze strany Ruska je zřejmá. Ovšem v zářijovém průzkumu se podíl občanů, kteří za velké nebezpečí považují politiku Ruska, snížil (z 59 % na 43 %). Nyní tedy více lidí považuje za významné nebezpečí ohrožující naši zemi chudobu v rozvojových zemích (49 %). Politiku Ruska nyní za velké nebezpečí považuje téměř stejný podíl lidí jako politiku Spojených států, jejíž rizikovitost v hodnocení veřejnosti od května mírně posílila.

Důvod poklesu obav z politiky Ruska můžeme spatřovat spíše v intenzitě informací o situaci na Ukrajině a vyostření jiných ohnisek bezpečnostních rizik, které se projevuje ve zvýšení obav spojených s migranty, islámským fundamentalismem a vývojem na Blízkém východě. Jak ukázaly další výsledky zářijového průzkumu STEM, nadpoloviční většina českých občanů dokonce příliv uprchlíků považuje za v současnosti nejdůležitější problém naší země.

Změny v hodnocení nebezpečí pro naši zemi – březen 2011, květen 2015 a září 2015

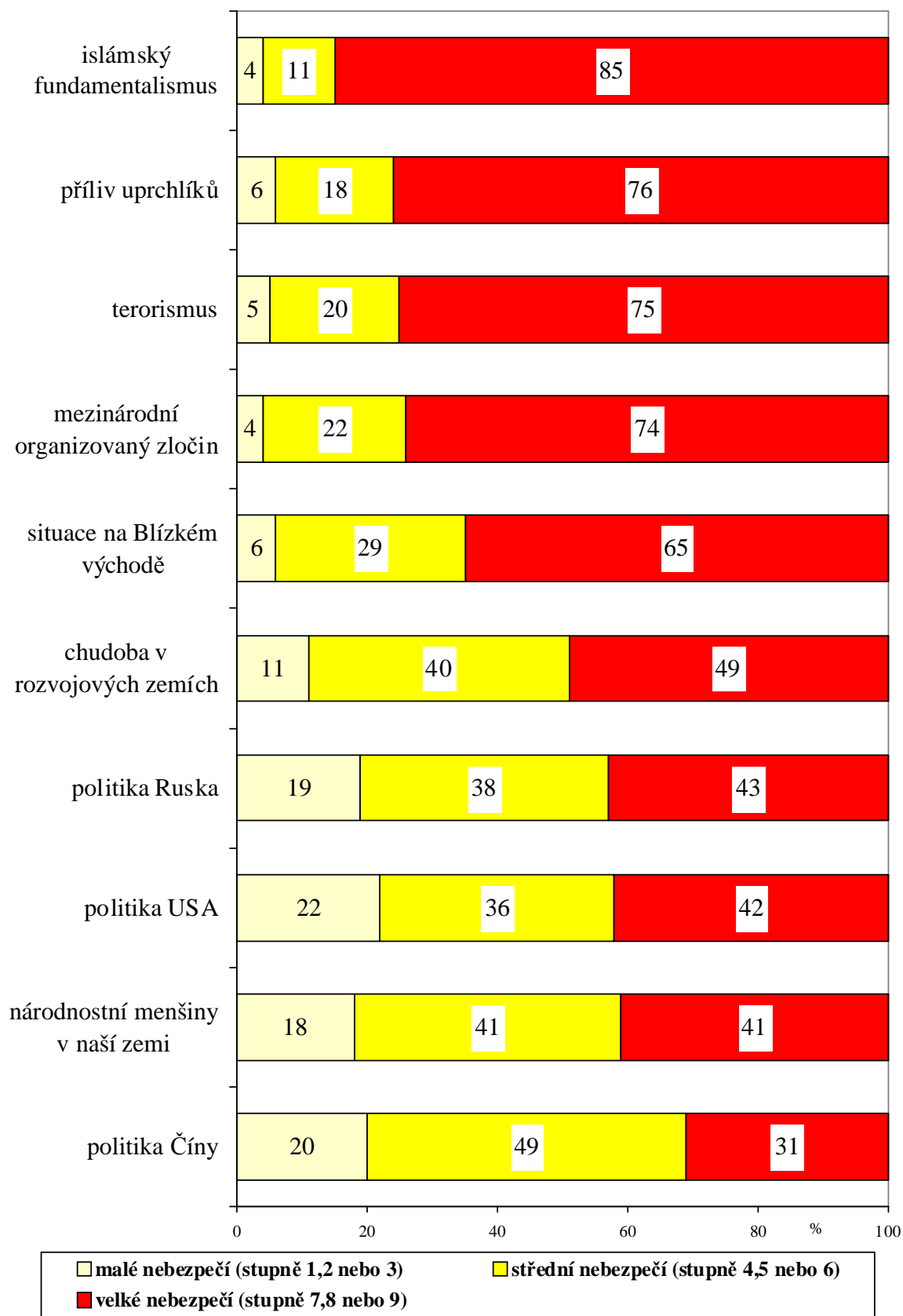
(srovnání podílu odpovědí 7, 8 nebo 9 na škále 1-9,
kde 1=„žádné nebezpečí“, 9=„velmi velké nebezpečí“)

Pramen: STEM, Trendy 2011/3, 2015/5, 2015/9

Jak velké nebezpečí představují pro naši zemi – září 2015

(hodnocení na škále 1-9, kde 1=„žádné nebezpečí“, 9=„velmi velké nebezpečí“)

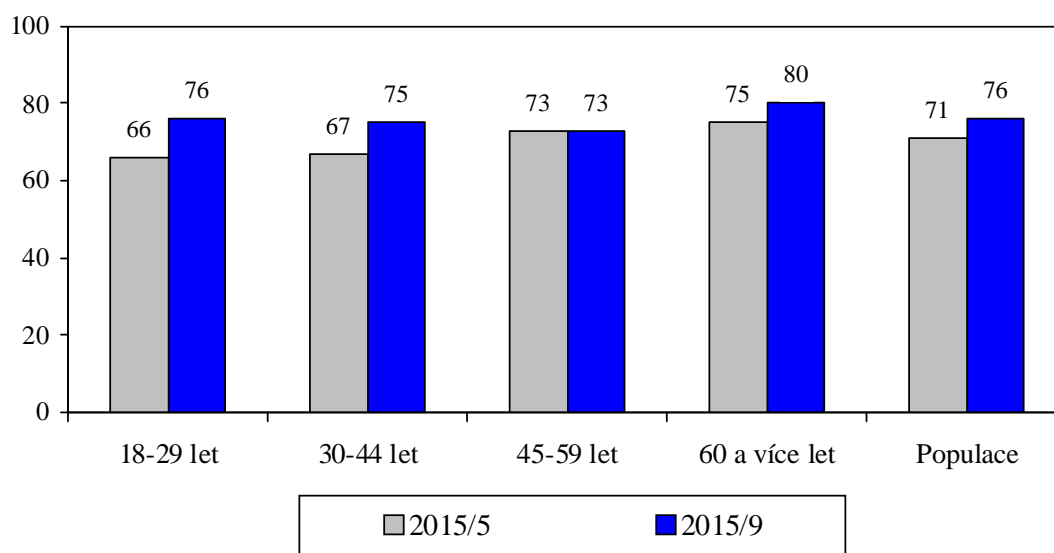

Pramen: STEM, Trendy 9/2015, 925 respondentů

Obecně je možné říci, že zkoumaná bezpečnostní rizika pro naši zemi vnímají poněkud citlivěji lidé starší 60 let, nejde však o zásadní rozdíly. Odlíšnosti mezi věkovými skupinami nejsou většinou příliš velké ani při pohledu na změny v porovnání s květnovým průzkumem (pro ilustraci viz následující graf).

Změny v hodnocení přilivu uprchlíků jako nebezpečí pro naši zemi podle věku

(podíl odpovědí 7, 8 nebo 9 v % na škále 1-9, kde 1 = „žádné“, 9 = „velmi velké nebezpečí“)

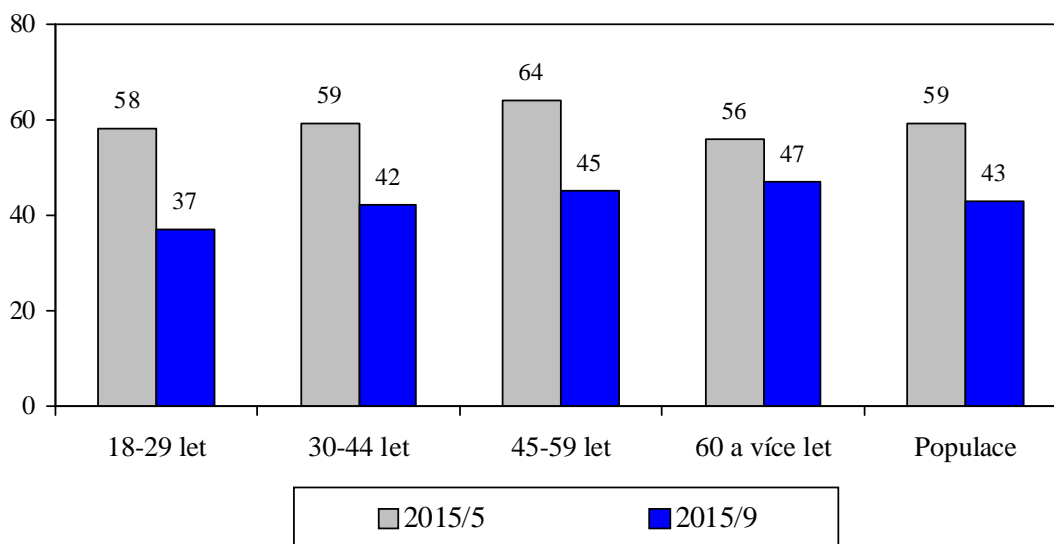

Pramen: STEM, Trendy 2015/5, 2015/9

Rovněž intenzita obav z politiky Ruska je podmíněna věkem dotázaných: za velké nebezpečí Rusko považují méně často lidé mladší 30 let. Zároveň v této věkové skupině můžeme sledovat nejvýraznější oslabení míry obav z politiky Ruska (o 21 %).

Změny v hodnocení politiky Ruska jako nebezpečí pro naši zemi podle věku

(podíl odpovědí 7, 8 nebo 9 v % na škále 1-9, kde 1 = „žádné“, 9 = „velmi velké nebezpečí“)

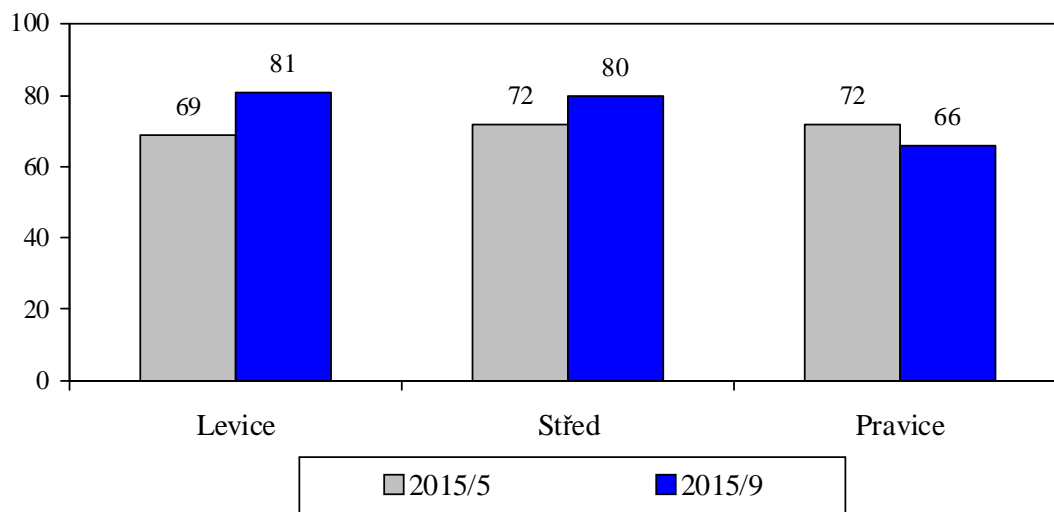

Pramen: STEM, Trendy 2015/5, 2015/9

Hodnocení bezpečnostních rizik je významně profilováno podle politické orientace dotázaných. Lidé pravicově zaměření většinou přiznávají testovaným rizikům nižší míru závažnosti než lidé orientovaní levicově nebo středově. Dále se míra obav občanů příklánějících se k pravici od května většinou nezvyšuje (pro ilustraci viz následující graf).

Změny v hodnocení přílivu uprchlíků jako nebezpečí pro naši zemi podle politické orientace

(podíl odpovědí 7, 8 nebo 9 v % na škále 1-9, kde 1 = „žádné“, 9 = „velmi velké nebezpečí“)

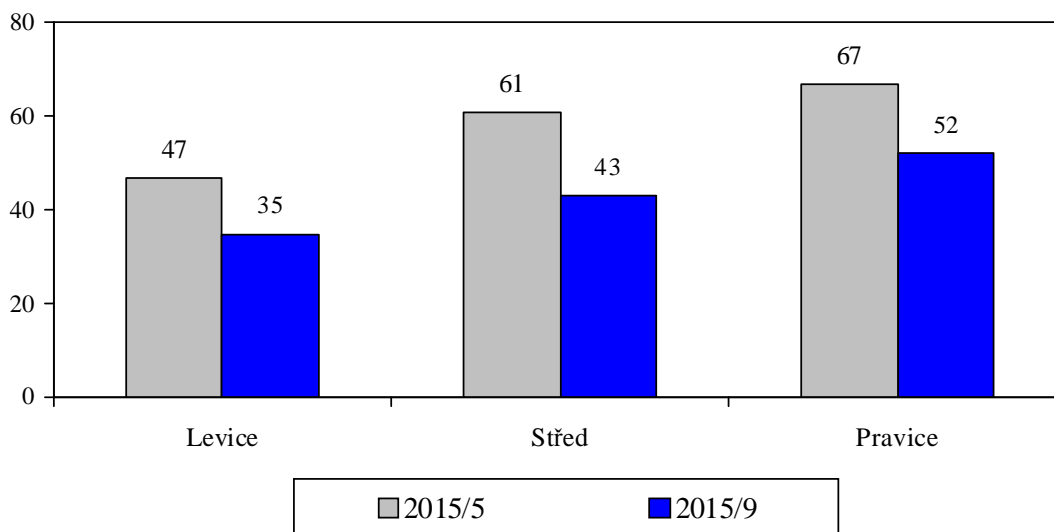

Pramen: STEM, Trendy 2015/5, 2015/9

Výjimkou z výše uvedené závislosti je hodnocení politiky Ruska, kterou naopak častěji za velké nebezpečí označují lidé pravicově orientovaní. I přesto, že se v různě politicky orientovaných skupinách občanů míra obav z politiky Ruska snížila, politicky vyostřené rozdíly mezi levicově a pravicově orientovanými lidmi zůstaly zachovány.

Změny v hodnocení politiky Ruska jako nebezpečí pro naši zemi podle politické orientace

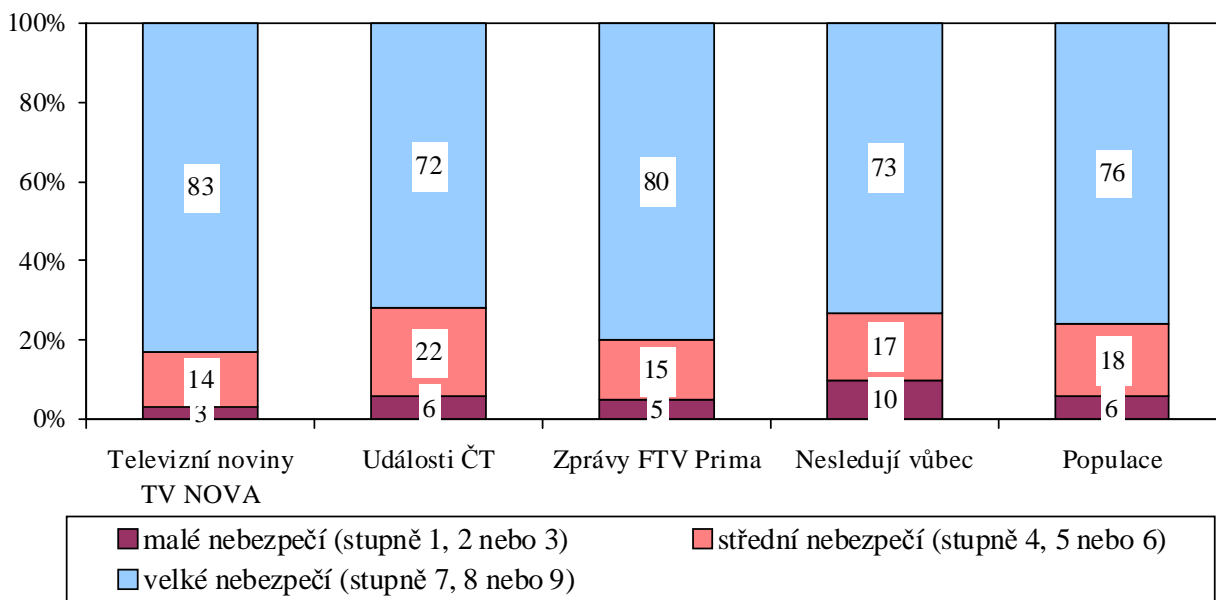
(podíl odpovědí 7, 8 nebo 9 v % na škále 1-9, kde 1 = „žádné“, 9 = „velmi velké nebezpečí“)

Pramen: STEM, Trendy 2015/5, 2015/9

Vzhledem k silné medializaci uprchlické krize jsme testovali, zda se ve vnímání bezpečnostních rizik liší diváci zpravodajských relací na různých televizních stanicích. V případě hodnocení přílivu uprchlíků a terorismu je patrné, že diváci TV Nova a FTV Prima mírně častěji toto riziko považují za velké nebezpečí než diváci ČT a ti, kteří vůbec nesledují zpravodajské relace.

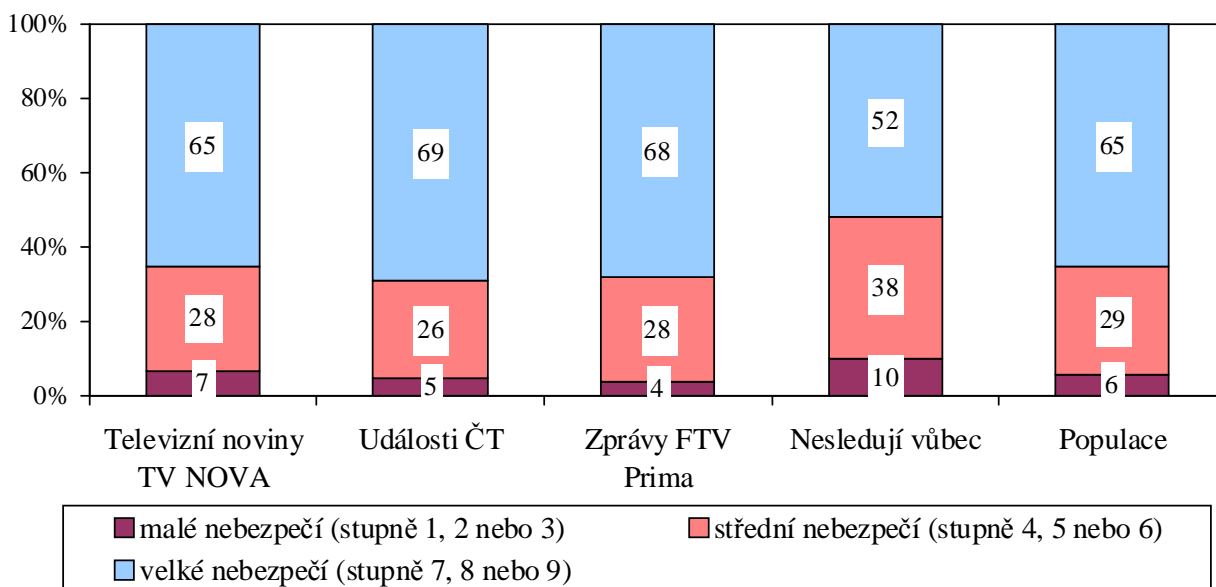
Hodnocení přílivu uprchlíků jako nebezpečí pro naši zemi podle nejčastěji sledované hlavní večerní zpravodajské relace

Pramen: STEM, Trendy 2015/9, 925 respondentů

U dalších bezpečnostních rizik obecně platí, že jako méně závažná zkoumaná nebezpečí vnímají lidé, kteří vůbec zpravodajské relace nesledují. Mezi diváky různých televizních stanic v tomto ohledu zásadní rozdíly nejsou.

Hodnocení situace na Blízkém východě jako nebezpečí pro naši zemi podle nejčastěji sledované hlavní večerní zpravodajské relace

Pramen: STEM, Trendy 2015/9, 925 respondentů